

CM

Cultuur en Maatschappij

BOEK

De architectuur van de ouderen-huisvesting

Het is een monumentaal boek geworden, dat Noor Mens en Cor Wagenaar over ouderenhuysvesting hebben geschreven. In acht hoofdstukken beschrijven de auteurs de ontwikkeling van de combinatie wonen met zorg sinds de Tweede Wereldoorlog.

In uw boek signaleert u een trend naar kleinschaligheid. Hoe komt deze trend in de architectuur terug?

Cor Wagenaar: "Het concept van de kleinschaligheid leidt niet altijd tot kleinschalige gebouwen: het uitgangspunt is de organisatie in kleine woongroepen en dat concept is ook binnen grotere complexen te realiseren. De meest aansprekende voorbeelden zijn in de verpleeghuissector te vinden. Voegt men daar andere categorieën bewoners – ondergebracht in aparte afdelingen – aan toe, dan ontstaan hybride woon- en verpleeggebouwen. Zeker wanneer deze complexen ook sociale woningbouw en duurdere huur- of koopwoningen bevatten. In dat geval heeft de organisatorisch en financieel daarvan losgekoppelde zorg meestal ook een functie voor de ouderen in de wijk. Dergelijke complexen zijn nu populair. Ze ontstaan voornamelijk in de steden, waar ze oudere verzorgings- en verpleeghuizen kunnen vervangen. Ze ontstaan ofwel door complete nieuwbouw of door

bouw in de onmiddellijke nabijheid, maar strikt gescheiden, van een bestaand verpleeghuis."

In de eerste zorggebouwen was er veel aandacht voor een groene, gezonde omgeving. Komt dat idee momenteel terug in het interieur?

"Beperken we ons tot de verpleeghuizen, dan valt op dat in de nieuwere complexen veel aandacht wordt geschonken aan groen. In het algemeen is er veel meer oog voor een humane, niet aan ziekenhuizen herinnerende afwerking. Dat blijkt behalve uit de toegepaste materialen, het voorkomen van lange rechte gangen, het opnemen van ook voor de buurt openbare restaurants en winkels en het mengen van verschillende bewonerscategorieën. Op de achtergrond speelt het concept van de *healing environment* een rol, maar ook de verwachte noodzaak op termijn klanten te moeten werven om de huizen vol te houden. Weliswaar neemt het aandeel ouderen toe, het percentage dat van specifieke voorzieningen gebruik moet of wil maken lijkt af te nemen."

In de jaren zestig en zeventig zijn prachtige zorggebouwen ontworpen. In hoeverre kunnen deze gebouwen aangepast worden aan de eisen van de huidige tijd?

"Het wonen maakt intussen geen deel meer uit van de ouderenzorg. Wonen en zorg zijn gescheiden. De zorg is beperkt tot zorgloketten in de wijk (waar de mobiele ouderen zorg 'ophaalt' om het thuis te 'consumeren'), wijksteunpunten (waar de oudere heengaat om er ter plekke zorg te 'consumeren') en de verpleeghuizen. Voor de hele oudere gebouwenvoorraad geldt dat ze door de scheiding van wonen en zorg een groot deel van hun oorspronkelijke functie hebben verloren. De instellingen staan voor de keuze: of volledige 'extramuralisering' (waarbij de zorgfuncties naar loketten of steunpunten worden overgedragen), of specialisatie op bepaalde zorgbehoeftige groepen. Het is maar de vraag is in hoeverre de oudere gebouwen nog geschikt zijn om de specifieke zorgfuncties te vervullen." (MvR)

Noor Mens, Cor Wagenaar – NAi Uitgevers – 2009 – gebonden – 352 pagina's – 24 x 30 cm – ISBN 978 90 5662 680 8 – € 45,00 – Nederlands

